

**İş Ekibi ve Topluluk Denetimleri Tanımı Projesi
Kapsamında Etik Kurallarda Yapılan Değişiklikler**

Etik Kurallar'a ilişkin değişiklikler; silinen metinlerde üzeri çizili olarak, yeni eklenen metinlerde ise altı çizili olarak gösterilmiştir.

Bölüm 1 – İş Ekibi ve Topluluk Denetimleri Tanımının Revize Edilmesi Kapsamında Bağımsızlık Standartlarında Yapılan Değişiklikler

KISIM 4A – BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK

BÖLÜM 400

BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK İÇİN KAVRAMSAL ÇERÇEVENİN UYGULANMASI

Giriş

Genel

...

400.6 Etik Kurallar, denetim şirketlerinin denetim işini yürütürken temel ilkelere uygunluk sağlamalarını ve bağımsız olmalarını zorunlu kılar. Bu Kısım, bu tür denetimler yürütülürken bağımsızlığın sürdürülmesi için kavramsal çerçevenin nasıl uygulanacağı hakkında ana hükümler ve uygulama hükümleri içerir. Bölüm 120'de yer alan kavramsal çerçeve, Bölüm 110'da belirlenen temel ilkelere uygulandığı gibi, bağımsızlık için de uygulanır. Bölüm 405, bir topluluk denetiminde geçerli olan ana hükümleri ve uygulama hükümlerini düzenler.

...

İş Ekibi ve Denetim Ekibi

400.8 Bu Kısım, iş ekibi üyeleri dâhil olmak üzere, tüm denetim ekibi üyelerine uygulanır.

400.9 Bir denetim işi için oluşturulan iş ekibinde; söz konusu işle ilgili denetim çalışması yapan denetim şirketindeki sorumlu denetçi, bağımsız denetçiler ve diğer personel ile

(a) Denetim ağına dâhil şirketteki veya

(b) Denetim ağına dâhil olmayan bir şirketteki veya başka bir hizmet sağlayıcıdaki

diğer kişiler yer alır. Örneğin, topluluk denetiminin amaçları açısından bir birimin finansal bilgileriyle ilgili denetim prosedürlerini uygulayan birim denetim şirketindeki bir kişi, topluluk denetimi için oluşturulan iş ekibinin bir üyesidir.

400.10 KYS 1 uyarınca hizmet sağlayıcı; denetimin yürütülmesinde kullanılan bir kaynağı sağlayan, denetim şirketi dışından bir kişi veya kuruluşu içerir. Denetim şirketi, denetim ağına dâhil şirket ya da denetim ağına dâhil diğer yapı ve kuruluşlar, hizmet sağlayıcı kapsamında değildir.

400.11 Bir denetim işinde; denetim şirketi, denetim ağına dâhil şirket veya topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi bünyesindeki ya da bunlar tarafından görevlendirilen ve söz konusu işte yardımcı olan uzmanlar yer alabilir. Görevlerine bağlı olarak bu kişiler, iş ekibi veya denetim ekibinin üyesi olabilir. Örneğin;

- Muhasebe veya denetimin özel bir alanındaki uzmanlığını kullanarak denetim prosedürlerini uygulayan kişiler, iş ekibinin üyesidir. Bunlar arasında örneğin, gelir vergisi muhasebesi alanında uzmanlaşmış kişiler ya da olağan dışı veya beklenmedik ilişkileri tespit etmek amacıyla, otomatik araç ve teknikler tarafından oluşturulan karmaşık bilgileri analiz etme konusunda uzmanlaşmış kişiler yer alır.
- Denetim şirketi bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen ve söz konusu iş için teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ilgili danışmanlık sunmak suretiyle denetim işinin çıktısı üzerinde doğrudan etkisi bulunan kişiler, denetim ekibinin üyesidir ancak iş ekibinin üyesi değildir.

Bununla birlikte, dış uzman olan kişiler ne iş ekibinin ne de denetim ekibinin üyesidir.

400.12 Denetim işinin, kalitesi gözden geçirilmesi gereken bir denetim işi olması durumunda, kaliteyi gözden geçiren kişi ve kalitenin gözden geçirilmesinde görev alan diğer kişiler, denetim ekibinin üyesidir ancak iş ekibinin üyesi değildir.

Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar (KAYİK'ler)

400.138 Bu Kısımda yer alan bazı ana hükümler ve uygulama hükümleri, kamu yararı ilgilendiren kuruluş olarak tanımlanan belirli işletmelerdeki kamu yararı boyutunu yansıtır. KAYİK'lerin denetiminde uygulanan hükümlerin, çok sayıda ve geniş bir yelpazede paydaşlarının olmasından dolayı ilave işletmeler veya belirli sınıftaki işletmeler için de denetim şirketleri tarafından uygulanması teşvik edilir. Denetim şirketleri, ilave işletmeleri veya belirli işletme kategorilerini çok sayıda ve geniş bir paydaş yelpazesine sahip oldukları için KAYİK olarak ele alıp almama konusunda karar vermeye teşvik edilir. İlgili hükümlerin uygulanacağı işletmelerin belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak etkenler aşağıdakileri içerir:

- Varlıkların çok sayıda paydaş adına yönetilmesi ve kullanılması amacıyla tutulması gibi, işin niteliği. Bu duruma örnek olarak bankalar ve sigorta şirketleri gibi finansal kuruluşlar ve emeklilik fonları gösterilebilir.
- Büyüklük.
- Çalışan sayısı.

Kullanım ve Dağıtım Konusunda Sınırlama İçeren Raporlar

400.149 ...

...

BÖLÜM 405

TOPLULUK DENETİMLERİ

Giriş

405.1 Bölüm 400, denetim şirketinin; denetim işini yürütürken bağımsız olmasını ve bağımsızlığa yönelik tehditleri belirlemek, değerlendirmek ve ele almak için Bölüm 120’de yer alan kavramsal çerçeveyi uygulamasını zorunlu kılar. Bu bölüm, bir topluluk denetimini yürütürken kavramsal çerçevenin uygulanmasına ilişkin ana hükümleri ve uygulama hükümlerini düzenler.

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

Genel

405.2 U1 BDS’ler, topluluk finansal tablolarının denetimine uygulanır. BDS 600 (Revize), topluluğa bağlı birim denetçilerinin katılım sağladığı durumlar dâhil olmak üzere, topluluk finansal tablolarının denetiminde dikkate alınan özel hususları düzenler. BDS 600 (Revize), topluluk sorumlu denetçisinin; birim denetçilerinin, topluluk denetimi için geçerli olan, bağımsızlıkla ilgili olanlar dâhil etik hükümleri anlayıp anlamadıklarının ve bunlara uyum sağlayıp sağlamayacaklarının teyit edilmesine ilişkin sorumluluğu üstlenmesini zorunlu kılar. Bu bölümde belirtilenler, BDS 600’de (Revize) ifade edilen bağımsızlık hükümleri veya BDS 600’e (Revize) eş değer topluluk denetimleri için geçerli olan diğer ilgili denetim standartlarıdır.

405.2 U2 Bir topluluk denetimine katılım sağlayan birim denetim şirketi, birim denetim müşterisinin finansal tabloları hakkında ayrı bir denetim görüşü yayımlayabilir. İçinde bulunulan şartlara bağlı olarak birim denetim şirketinin, bir topluluk denetimine ilişkin denetim çalışması yaparken ve mevzuat gereği veya diğer nedenlerle birim denetim müşterisinin finansal tabloları hakkında ayrı bir denetim görüşü yayımlarken farklı bağımsızlık hükümlerine uygunluk sağlaması gerekebilir.

Topluluk Denetim Şirketi ile Birim Denetim Şirketi Arasındaki İletişim

A405.3 BDS 600 (Revize), topluluk sorumlu denetçisinin; topluluk denetiminin niteliği ve içinde bulunduğu şartlar açısından geçerli olan etik hükümlerden birim denetçisinin haberdar edilmesine ilişkin sorumluluğu üstlenmesini zorunlu kılar. Etik hükümlerden birim denetim şirketi haberdar edilirken topluluk denetim şirketi, birim denetim şirketinin bu bölüm kapsamındaki sorumluluklarını yerine getirmesini sağlamak için gerekli bilgileri uygun zamanlarda bildirir.

405.3 U1 Topluluk denetim şirketinin bildirebileceği hususlara ilişkin örnekler aşağıdakileri içerir:

- Topluluk denetim müşterisinin KAYİK olup olmadığı ve söz konusu topluluk denetimi açısından geçerli olan etik hükümler.

- Birim denetim şirketi ile bu şirket bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen topluluk denetim ekibi üyeleri açısından geçerli olan bağımsızlık hususlarıyla ilgili olan ilişkili işletmeler ve topluluk denetim müşterisi bünyesindeki diğer birimler.
- Birim denetim şirketinin bağımsız olmasının zorunlu olduğu dönem.
- Topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda birimle ilgili çalışma yapan sorumlu denetçinin, söz konusu topluluk denetimi için kilit denetçi olup olmadığı.

A405.4 BDS 600 (Revize) ayrıca, topluluk sorumlu denetçisinin; birim denetçisinden, bağımsızlıkla ilgili olanlar dâhil topluluk denetimiyle ilgili etik hükümlere uyup uymadığı hususunu bildirmesini talep etmesini zorunlu kılar. Bu bölümün amaçları bakımından bu tür bir talep, aşağıdakilerin bildirilmesini içerir:

- (a) Bağımsızlığa ilişkin önemli muhakeme gerektiren hususlar ve
- (b) Bu hususlara ilişkin olarak, bağımsızlığına yönelik tehditlerin kabul edilebilir bir düzeyde olup olmadığına ilişkin birim denetim şirketinin vardığı sonuç ve bu sonucun gerekçesi.

405.4 U1 BDS 220 (Revize); topluluk sorumlu denetçisinin, bağımsızlığa yönelik bir tehdit olduğunu gösteren hususların dikkatini çekmesi durumunda bu tehdidi değerlendirmesini ve uygun adımları atmasını zorunlu kılar.

Kişiler Açısından Geçerli Olan Bağımsızlık Hususları

Topluluk Denetim Şirketi ve Denetim Ağına Dâhil Şirketler Bünyesindeki veya Bunlar Tarafından Görevlendirilen Topluluk Denetim Ekibi Üyeleri

A405.5 Topluluk denetim şirketi ve denetim ağına dâhil şirketler bünyesindeki veya bunlar tarafından görevlendirilen topluluk denetim ekibi üyeleri, bu Kısımın denetim ekibi açısından geçerli olan hükümleri uyarınca topluluk denetim müşterisinden bağımsız olmalıdır.

Topluluk Denetim Ekibinin Diğer Üyeleri

A405.6 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi bünyesindeki veya bu şirket tarafından görevlendirilen topluluk denetim ekibinin üyeleri, bu Kısımın denetim ekibi açısından geçerli olan hükümleri uyarınca;

- (a) Birim denetim müşterisinden,
 - (b) Topluluk denetim şirketinin topluluk finansal tabloları hakkında görüş bildirdiği işletmeden ve
 - (c) Birim denetim müşterisi üzerinde doğrudan veya dolaylı kontrole sahip olması şartıyla, (b) bendinde belirtilen işletmenin üzerinde doğrudan veya dolaylı kontrole sahip olduğu herhangi bir işletmeden
- bağımsız olmalıdır.

A405.7 A405.6 paragrafının kapsamı dışında kalan ilişkili işletmeler veya topluluk denetim müşterisi bünyesindeki birimlere ilişkin olarak, topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi bünyesindeki veya bu şirket tarafından görevlendirilen topluluk denetim ekibinin bir üyesi, topluluk denetimi bağlamında kişinin bağımsızlığına yönelik bir tehdit oluşturabileceğini bildiği veya buna inanmak için bir sebebinin olduğu herhangi bir ilişki veya durumu birim denetim şirketine bildirir.

405.7 U1 A405.7 paragrafına uygunluk sağlarken kişinin dikkate alacağı hususlarla ilgili olan ve söz konusu kişiyi veya -uygun hâllerde- çekirdek aile üyelerinden herhangi birisini ilgilendiren ilişki veya durumlara dair örnekler aşağıdakileri içerir:

- Topluluk denetim müşterisinin işletme açısından önemli olması durumunda, topluluk denetim müşterisi üzerinde kontrole sahip olan söz konusu işletmede doğrudan veya önemli düzeyde dolaylı bir finansal çıkar (Bkz.: Bölüm 510).
- Aşağıdakileri ilgilendiren bir kredi veya garanti: (Bkz.: Bölüm 511)
 - Söz konusu kredi veya garanti önemsiz olmadığı müddetçe, banka veya benzeri bir kuruluş olmayan bir işletme ya da
 - Normal borç verme prosedürleri, hükümleri ve şartları dâhilinde verilmediği müddetçe, banka veya benzeri bir kuruluş.
- Önemli olan veya önemli bir finansal çıkar içeren bir iş ilişkisi (Bkz.: Bölüm 520).
- Çekirdek aile üyelerinden birinin;
 - İşletmede yönetici veya yetkili ya da
 - İşletmenin muhasebe kayıtlarının veya finansal tablolarının hazırlanmasında önemli etkisi bulunan bir pozisyondaki çalışanolması (Bkz.: Bölüm 521).
- Kişinin;
 - İşletmede yönetici veya yetkili ya da
 - İşletmenin muhasebe kayıtlarının veya finansal tablolarının hazırlanmasında önemli etkisi bulunan bir pozisyondaki çalışanolarak hizmet vermesi veya yakın bir zamanda hizmet vermiş olması (Bkz.: Bölüm 522 ve Bölüm 523).

A405.8 A405.7 paragrafında belirtilen bildirim alınması üzerine birim denetim şirketi, kişinin ilişki veya durumundan kaynaklanan bağımsızlığa yönelik her tür tehdidi değerlendirir ve ele alır.

Topluluk Denetim Şirketi Açısından Geçerli Olan Bağımsızlık Hususları

A405.9 Topluluk denetim şirketi, bu Kısımın denetim şirketi açısından geçerli olan hükümleri uyarınca topluluk denetim müşterisinden bağımsız olmalıdır.

Topluluk Denetim Şirketinin Denetim Ağına Dâhil Şirketler Açısından Geçerli Olan Bağımsızlık Hususları

A405.10 Topluluk denetim şirketinin denetim ağına dâhil şirket, bu Kısımın denetim ağına dâhil şirket açısından geçerli olan hükümleri uyarınca topluluk denetim müşterisinden bağımsız olmalıdır.

Topluluk Denetim Şirketinin Denetim Ağı Dışında Bulunan Birim Denetim Şirketleri Açısından Geçerli Olan Bağımsızlık Hususları

Topluluk Denetim Müşterileri

A405.11 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi;

- (a)** Bu Kısımda belirtilen ve tüm denetim müşterileriyle ilgili olarak denetim şirketi açısından geçerli olan hükümler uyarınca birim denetim müşterisinden bağımsız olmalıdır.
- (b)** Topluluk denetim şirketinin topluluk finansal tabloları hakkında görüş bildirdiği işletmede bulunan finansal çıkarlarla ilgili olarak A510.4(a), A510.7 ve A510.9 paragraflarında yer alan ilgili hükümleri uygular ve
- (c)** Topluluk denetim şirketinin topluluk finansal tabloları hakkında görüş bildirdiği işletmeyi ilgilendiren krediler ve garantilerle ilgili olarak Bölüm 511'de yer alan ilgili hükümleri uygular.

A405.12 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketinin, A405.11(b) ve (c) paragraflarında belirtilenlerin ötesinde, topluluk denetim müşterisini ilgilendiren bir ilişki veya durumun, birim denetim müşterisinden bağımsızlığının değerlendirilmesiyle bağlantılı olduğunu biliyorsa veya bu duruma inanmak için bir sebebi varsa bağımsızlığa yönelik tehditleri tanımlarken, değerlendirirken ve ele alırken birim denetim şirketi söz konusu ilişki veya durumu da dâhil eder.

A405.13 Birim denetim şirketinin denetim ağındaki bir denetim şirketinin birim denetim müşterisi ya da topluluk denetim müşterisiyle olan ilişki veya durumun, topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketinin bağımsızlığına yönelik bir tehdit oluşturduğunu bilmesi veya buna inanmak için bir sebebinin olması durumunda birim denetim şirketi, bu tür bir tehdidi değerlendirir ve ele alır.

Bağımsızlığın Zorunlu Olduğu Dönem

405.14 U1 A400.30 ve 400.30 U1 paragraflarında finansal tablolara ve denetim raporuna yapılan atıflar, bu bölüm uygulanırken sırasıyla topluluk finansal tabloları ve topluluk finansal tablolarına ilişkin denetim raporu anlamına gelir.

KAYİK Olmayan Topluluk Denetim Müşterileri

A405.15 Topluluk denetim müşterisinin KAYİK olmaması durumunda, topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi, topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda, bu Kısımda belirtilen ve KAYİK olmayan denetim müşterileri açısından geçerli olan hükümler uyarınca birim denetim müşterisinden bağımsız olmalıdır.

405.15 U1 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketinin ayrıca, topluluk denetimi dışındaki sebeplerle (örneğin, yasal bir denetim) KAYİK olan birim denetim müşterisi için denetim işi yürütmesi durumunda, KAYİK olan denetim müşterileriyle ilgili bağımsızlık hükümleri bu işe uygulanır.

KAYİK Olan Topluluk Denetim Müşterileri

Güvence Dışı Hizmetler

A405.16 A405.17 paragrafında belirtilen hükümlere tabi olmak kaydıyla, topluluk denetim müşterisinin KAYİK olması durumunda topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi, birim denetim müşterisine güvence dışı hizmetlerin sunulmasıyla ilgili olarak KAYİK'ler açısından geçerli olan Bölüm 600 hükümlerine uygunluk sağlar.

405.16 U1 Topluluk denetim müşterisinin KAYİK olması durumunda topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketinin, örneğin;

- KAYİK olmayan birim denetim müşterisine muhasebe ve defter tutma hizmetleri sunması (Bkz.: Alt Bölüm 601),
- KAYİK olmayan birim denetim müşterisinin muhasebe kayıtları veya finansal tabloları için bilgi üreten bilgi teknolojisi sistemini ya da onun bir yönünü söz konusu müşteri için tasarlaması (Bkz.: Alt Bölüm 606),
- Uzlaşma veya mahkemeye gitmeden önce, anlaşmazlık veya hukuki ihtilafın çözülmesinde KAYİK olmayan birim denetim müşterisini savunacak şekilde hareket etmesi (Bkz.: Alt Bölüm 608),

yasaktır.

405.16 U2 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketinin denetim prosedürlerini uyguladığı finansal bilgiler, birim denetim şirketinin güvence dışı bir hizmet sunması nedeniyle ortaya çıkabilecek kendi kendini denetleme tehdidinin değerlendirilmesiyle ilgilidir ve bu nedenle Bölüm 600'ün uygulanması gerekir. Örneğin, birim denetim şirketinin denetim prosedürlerinin stoklar gibi belirli bir kalemle sınırlı olması durumunda, stokların muhasebeleştirilmesi veya stoklar üzerindeki iç kontrollerle ilgili muhasebe kayıtlarının veya ilgili finansal bilgilerin bir parçasını oluşturan veya bunları etkileyen herhangi bir güvence dışı hizmetin sonuçları, kendi kendini denetleme tehdidinin değerlendirilmesiyle ilgilidir.

A405.17 A405.16 paragrafının bir istisnası olarak, topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışında bulunan birim denetim şirketi, topluluk denetim müşterisinin üst yönetiminden sorumlu olanlarla, teklif edilen güvence dışı hizmet hakkında iletişim kurmadan veya A600.21 ilâ A600.24 paragraflarında belirtildiği üzere, bu hizmetin verilmesi konusunda onların mutabakatını almadan, bir birim denetim müşterisine Bölüm 600 uyarınca yasaklanmayan bir güvence dışı hizmet sunabilir.

Kilit Denetçiler

A405.18 Topluluk sorumlu denetçisi, topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda topluluğa bağlı bir birimde denetim çalışması yapan bir sorumlu denetçinin, topluluk denetimi açısından kilit bir denetçi olup olmadığına karar verir. Topluluk sorumlu denetçisinin, topluluğa bağlı bir birimde denetim çalışması yapan bir sorumlu denetçinin, topluluk denetimi açısından kilit bir denetçi olduğuna karar vermesi durumunda:

(a) Bu kararı söz konusu kişiye bildirir ve

(b) Aşağıdaki hususları belirtir:

(i) İlgili kişinin, tüm topluluk denetim müşterileri açısından A411.4 paragrafına tabi olduğu ve

(ii) İlgili kişinin, KAYİK olan topluluk denetim müşterileri açısından aynı zamanda A524.6, A540.5(c) ve A540.20 paragraflarına tabi olduğu.

405.18 U1 Kilit bir denetçi, topluluk denetiminde topluluk denetim şirketinin görüş bildirdiği topluluk finansal tablolarının denetimiyle ilgili önemli hususlarda kilit kararlar alır veya muhakemelerde bulunur.

Topluluğa Bağlı Birimlerde Mevdana Gelen Değişiklikler

Tüm Topluluk Denetim Müşterileri

A405.19 İlişkili taraf olmayan bir işletme, topluluk denetim müşterisi bünyesindeki bir birim hâline geldiğinde, topluluk denetim şirketi A400.71 ilâ A400.76 paragraflarını uygular.

Birim Denetim Şirketlerinde Mevdana Gelen Değişiklikler

Tüm Topluluk Denetim Müşterileri

405.20 U1 Topluluk finansal tablolarının kapsadığı dönem süresince veya sonrasında, topluluk denetim şirketinin örneğin, müşteri birleşmesi veya satın alınması nedeniyle, başka bir şirketten birim denetim şirketi olarak denetim çalışması yapmasını talep ettiği durumlar olabilir. Aşağıdaki hususlardan dolayı, birim denetim şirketinin bağımsızlığına yönelik tehditler ortaya çıkabilir:

(a) Topluluk finansal tablolarının kapsadığı dönem süresince veya sonrasında, ancak birim denetim şirketi denetim çalışmasını yapmayı kabul etmeden önce, birim denetim şirketinin birim denetim müşterisiyle olan finansal veya iş ilişkileri ya da

(b) Birim denetim şirketi tarafından birim denetim müşterisine sunulan önceki hizmetler.

405.20 U2 400.31 U1 ilâ U3 paragrafları, birimin denetim şirketinin, birim denetim müşterisine, topluluk finansal tablolarının kapsadığı dönem süresince veya sonrasında, ancak topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda denetim çalışmasına başlamadan önce bir güvence hizmeti sunması ve söz konusu hizmete denetim süresinde izin verilemeyecek olması durumunda birim denetim şirketinin, bağımsızlığa yönelik tehditleri değerlendirirken kullanacağı bir uygulama rehberi belirler.

405.20 U3 400.31 U4 paragrafı, birimin denetim şirketinin topluluk finansal tablolarının kapsadığı dönemden önce birim denetim müşterisine bir güvence hizmeti sunması durumunda birim denetim şirketinin, bağımsızlığa yönelik tehditleri değerlendirirken kullanacağı bir uygulama rehberi belirler.

KAYİK Olan Topluluk Denetim Müşterileri

405.21 U1 A400.32 ve 400.32 U1 paragrafları, birim denetim şirketi, daha önce birim denetim müşterisine güvence dışı bir hizmet sunmuşsa, söz konusu birim denetim şirketinin topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda KAYİK olan bir topluluk denetim müşterisiyle ilgili denetim çalışması yapmayı kabul ettiği durumlarda uygulanır.

405.21 U2 A600.25 ve 600.25 U1 paragrafları, topluluk denetim müşterisinin daha sonra KAYİK hâline geldiği durumlarda, birim denetim şirketi tarafından birim denetim müşterisine hâlihazırda veya daha önce sunulan güvence dışı bir hizmetle ilgili durumlarda uygulanır.

Birim Denetim Şirketinde Bir Bağımsızlık Hükümünün İhlali

405.22 U1 Bu bölümdeki bir hükmün ihlali, birim denetim şirketinin bağımsızlık hükümlerini ele almak üzere tasarlanmış bir kalite yönetim sistemine sahip olmasına rağmen meydana gelebilir. A405.23 ilâ A405.29 paragrafları, birim denetim şirketinde bir ihlalin meydana gelmesi durumunda, bir topluluk denetim şirketinin, birim denetim şirketinin çalışmasını kullanıp kullanamayacağına ilişkin kararıyla ilgilidir.

405.22 U2 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı bünyesindeki birim denetim şirketinde bir ihlalin meydana gelmesi durumunda, A400.80 ilâ A400.89 paragrafları, topluluk denetimiyle ilgili olarak, uygun hâllerde, topluluk denetim şirketine de uygulanır.

Birim Denetim Şirketinin Bir İhlal Tespit Etmesi

A405.23 Birim denetim şirketinin bu bölümün ihlal edildiği sonucuna varması hâlinde, birim denetim şirketi:

(a) İhlale yol açan çıkar veya ilişkiyi sona erdirir, askıya alır veya ortadan kaldırır ve ihlalin sonuçlarını ele alır,

(b) İhlalin önemini ve ihlalin, birim denetim şirketinin tarafsızlığı ile topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda denetimi yürütme kabiliyeti üzerindeki etkisini değerlendirir,

(c) İhlalin önemine bağlı olarak, ihlalin sonuçlarını tatmin edici bir şekilde ele alan bir adım atmanın mümkün olup olmadığını ve bu tür bir adımın atılıp atılmayacağını ve şartlara uygun olup olmadığını belirler ve

(ç) Birim denetim şirketinin ihlalin önemine ilişkin değerlendirmesi ve ihlalin sonuçlarını ele almak için önerilen veya alınan önlemler de dâhil olmak üzere, ihlali derhâl yazılı olarak topluluk sorumlu denetçisine bildirir.

405.23 U1 400.80 U2 ve U3 paragrafları, birim denetim şirketinin; ihlalin önemine ve birim denetim şirketinin tarafsızlığı ile topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda birimde gerçekleştirilen denetim çalışması hakkında bir görüş veya sonuç bildirme kabiliyeti üzerindeki etkisine ilişkin değerlendirmesiyle ve ihlalin sonuçlarını tatmin edici bir şekilde ele almak için atılabilecek herhangi bir adım hakkındaki mütalaasıyla ilgili uygulama rehberi belirler.

A405.24 Topluluk sorumlu denetçisi, birim denetim şirketinin ihlale ilişkin bildirimini aldıktan sonra:

(a) Birim denetim şirketinin ihlalin önemine ve ihlalin, birim denetim şirketinin tarafsızlığı üzerindeki etkisine ilişkin değerlendirmesini ve ihlalin sonuçlarını ele almak üzere atılabilecek veya atılmış olan her türlü adımı gözden geçirir,

(b) Topluluk denetim şirketinin, birim denetim şirketinin çalışmalarını topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda kullanma kabiliyetini değerlendirir ve

(c) Daha ileri bir adım atma ihtiyacını belirler.

A405.25 Topluluk sorumlu denetçisi, A405.24 paragrafını uygularken mesleki muhakemesini kullanır ve gerekli bilgiye sahip makul üçüncü bir tarafın, birim denetim şirketinin tarafsızlığının zedelenmediği ve bu nedenle, topluluk denetim şirketinin, topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda birim denetim şirketinin çalışmasını kullanamayacağı sonucuna varmasının muhtemel olup olmadığını göz önünde bulundurur.

405.25 U1 Topluluk sorumlu denetçisinin, ihlalin sonuçlarının birim denetim şirketi tarafından tatmin edici bir şekilde ele alındığına ve birim denetim şirketinin tarafsızlığının zedelenmediğine karar vermesi durumunda, topluluk denetim şirketi, birim denetim şirketinin çalışmalarını topluluk denetimi için kullanmaya devam edebilir. Belirli durumlarda topluluk sorumlu denetçisi, birim denetim şirketinin çalışmasını kullanmak için ihlali tatmin edici bir şekilde ele almaya yönelik ilave adımların gerekli olduğuna karar verebilir. Topluluk denetim şirketinin ihlalden etkilenen alanlar üzerinde belirli prosedürler uygulaması veya birim denetim şirketinden, etkilenen alanlar üzerinde uygun iyileştirici çalışmalar yapmasını talep etmesi bu tür adımlara örnek olarak gösterilebilir.

405.25 U2 BDS 600 (Revize) uyarınca birim denetçisi tarafından gerçekleştirilen bir ihlalin olması ve ihlalin tatmin edici bir şekilde ele alınmaması durumunda topluluk denetçisi, söz konusu birim denetçisinin çalışmalarını kullanamaz. Bu tür durumlarda, topluluk sorumlu denetçisi, birim denetim müşterisinin finansal bilgilerine ilişkin gerekli denetim kanıtlarını elde etmek için başka yollar bulabilir.

Topluluk denetim şirketinin, birim denetim müşterisinin finansal bilgileri üzerinde gerekli denetim çalışmasını yapması veya başka bir birim denetim şirketinden bu tür bir denetim çalışmasını yapmasını talep etmesi bu tür yollara örnek olarak gösterilebilir.

Topluluk Denetim Müşterisinin Üst Yönetiminden Sorumlu Olanlarla Müzakere

405.26 U1 Topluluk denetim şirketinin denetim ağı bünyesindeki bir birim denetim şirketi tarafından gerçekleştirilen ihlallerle ilgili olarak A400.84 paragrafı uygulanır.

A405.27 Topluluk denetim şirketi, topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışındaki birim denetim şirketi tarafından gerçekleştirilen ihlallerle ilgili olarak, topluluk denetim müşterisinin üst yönetiminden sorumlu olanlarla aşağıdaki konuları müzakere eder:

(a) Birim denetim şirketinin, ihlalin niteliği ve süresi ile atılan veya atılabilecek adımlar da dâhil olmak üzere, ihlalin önemi ve birim denetim şirketinin tarafsızlığı üzerindeki etkisine ilişkin değerlendirmesi ve

(b)

(i) Adımların, ihlalin sonuçlarını tatmin edici bir şekilde ele alıp alamayacağı veya

(ii) Topluluk denetim şirketinin, birim denetim müşterisinin finansal bilgilerine ilişkin gerekli denetim kanıtlarını elde etmek için başka yollar kullanıp kullanmayacağı.

Daha az önemli ihlallerin raporlanması için üst yönetimden sorumlu olanlar tarafından alternatif bir takvim belirtilmediği sürece, bu tür bir müzakere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilecektir.

A405.28 Topluluk denetim şirketi, A405.27 paragrafı uyarınca müzakere edilen tüm konuları, topluluk denetim müşterisinin üst yönetiminden sorumlu olanlara yazılı olarak bildirir ve ihlalin sonuçlarını tatmin edici bir şekilde ele almak üzere gerekli adımların atıldığı veya atılabileceği konusunda üst yönetimden sorumlu olanların mutabakatını alır.

A405.29 Üst yönetimden sorumlu olanlar, atılan veya atılabilecek adımların, birim denetim şirketindeki ihlalin sonuçlarını tatmin edici bir şekilde ele alacağı konusunda mutabık değilse, topluluk denetim şirketi, topluluk denetiminin amaçları doğrultusunda, birim denetim şirketi tarafından yapılan çalışmayı kullanmaz.

BÖLÜM 410

ÜCRETLER

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

Ücretle İlgili Bilgilerin Kamuya Açıklanması

...

410.31 U3 A410.31 paragrafı uyarınca ücretlerle ilgili bilgileri açıklarken denetim şirketi, söz konusu bilgileri; zamanlaması ve erişilebilirliğini de dikkate alarak, aşağıda örnekleri verildiği gibi, uygun bir şekilde paydaşlara açıklayabilir:

...

- Denetçi raporunda,

...

Bölüm 2 – BDS 600’ün Terminolojisiyle Uyum Sağlanması Amacıyla Etik Kuralların 360’ıncı Bölümünde Yapılan Değişiklikler

BÖLÜM 360

MEVZUATA AYKIRILIKLARA KARŞILIK VERİLMESİ

...

Toplulukla İlgili Kurulacak İletişim

A360.16 ~~Topluluğa bağlı bir birimle ilgili a~~Aykırılıklardan veya şüphelenilen aykırılıklardan haberdar olması durumunda denetçi, bir topluluk bağlamında aşağıdaki her iki durumda da, mevzuatla yasaklanmamışsa konuyu topluluk sorumlu denetçisine bildirir:

- (a) Denetçinin; topluluk denetiminin amaçları açısından bir birimle ilgili denetim çalışması yapması ~~topluluğun finansal tablolarını denetleyen topluluk denetim ekibinin, bu denetim kapsamında, birimin finansal bilgileriyle ilgili bir çalışma yapma talebiyle karşılaşması veya~~
- (b) Denetçinin; topluluk denetimi dışındaki amaçlarla (örneğin, yasal bir denetim) bir birimin topluluğun bir parçası olan bir tüzel kişilik veya işletme biriminin finansal tablolarını denetlemekle görevlendirilmesi.

Topluluk sorumlu denetçisine yapılacak bildirim, konuya bu bölüm hükümlerine uygun olarak karşılık vermenin yanı sıra yapılır.

360.16 U1 Bildirim yapılmasının amacı, topluluk sorumlu denetçisinin konuyla ilgili bilgi sahibi olmasına ve bu konunun topluluk denetimi kapsamında ele alınmasının gerekip gerekmediğinin ve ele alınacaksa, bu bölüm hükümlerine uygun olarak bunun nasıl yapılması gerektiğinin belirlenmesine imkân sağlamaktır. A360.16 paragrafında yer alan bildirimle ilişkin hüküm, topluluk sorumlu denetçisinin denetim şirketinin veya denetim ağına, denetçinin denetim şirketi veya denetim ağıyla aynı veya farklı olup olmadığına bakılmaksızın uygulanır.

A360.17 Topluluk ~~finansal tablolarının~~ denetimi sırasında aykırılıklardan veya şüphelenilen aykırılıklardan haberdar olması durumunda topluluk sorumlu denetçisi, konunun;

- (a) ~~Finansal bilgileri, t~~Topluluk ~~finansal tablolarının~~ denetiminin amaçları açısından, denetim çalışmaya konu olan bir veya daha fazla birimle ya da
- (b) Finansal tabloları, topluluk denetimi dışındaki amaçlar açısından (örneğin, yasal bir denetim) denetime konu olan ve topluluğun bir parçası olan bir veya daha fazla tüzel kişilik veya işletme birimiyle,

~~bir veya daha fazla birimle~~ ilgili olup olmadığını değerlendirir. Bu değerlendirme, bu bölüm hükümleri uyarınca topluluk denetimi bağlamında konuya karşılık vermenin yanı sıra yapılır.

A360.18

Aykırılık veya şüphelenilen aykırılıkların A360.17(a) paragrafında belirtilen bir veya daha fazla birimle ve A360.17(b) paragrafında belirtilen tüzel kişilik veya işletme birimleriyle A360.17(a) ve (b) paragrafında belirtilen bir veya daha fazla birimle ilgili olması durumunda, topluluk sorumlu denetçisi, mevzuatla yasaklanmadığı sürece, konunun ilgili olabileceği birimlerde, tüzel kişilik veya işletme birimlerinde çalışanlara denetim çalışması yapanlara konunun bildirilmesi amacıyla gerekli adımları atar. Gerekmesi hâlinde topluluk sorumlu denetçisi, A360.17(b) paragrafında belirtilen birimin/birimlerin tüzel kişilik veya işletme birimlerin denetime tabi olup olmadığına ve denetime tabi olmaları hâlinde mümkünse denetçilerinin kimliğinin tespitine yönelik (kamuya açık bilgilerden veya yönetimden) gerekli sorgulamaların yapılmasını planlar.

360.18 U1

Bildirimin amacı, bu tür birimlerdeki, tüzel kişilik veya işletme birimlerindeki denetim çalışmalarından sorumlu olanların, konuya ilişkin bilgi sahibi olmalarına ve bu bölüm hükümlerine uygun olarak konunun ele alınıp alınmayacağına ve ele alınacaksa ne şekilde olacağına belirlenmesine imkân sağlamaktır. Bildirime ilişkin hüküm, topluluk sorumlu denetçisinin denetim şirketinin veya denetim ağının birimlerde, tüzel kişilik ya da işletme birimlerinde denetim çalışması yürüten denetçilerin denetim şirketi veya denetim ağıyla aynı veya farklı olup olmadığına bakılmaksızın uygulanır.

...

Bölüm 3 – Güvence Dışı Hizmet Sunumu Kapsamında Yapılan Değişiklikler

KISIM 4A – BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK

BÖLÜM 400

BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK İÇİN KAVRAMSAL ÇERÇEVENİN UYGULANMASI

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

A400.31 Bir işletmenin, denetim şirketinin görüş bildireceği finansal tabloların kapsadığı dönem süresince veya sonrasında denetim müşterisi hâline gelmesi durumunda, denetim şirketi bağımsızlığa yönelik olarak aşağıdaki unsurların herhangi bir tehdit oluşturup oluşturmadığını belirler:

- (a) Finansal tabloların kapsadığı dönem süresince veya sonrasında; ancak denetim işinin kabulünden önce denetim müşterisiyle kurulan finansal ilişkiler veya iş ilişkileri veya
- (b) Denetim şirketi veya denetim ağına dâhil şirket tarafından denetim müşterisine önceden sunulan hizmetler.

...

Bölüm 4 – İş Ekibi Tanımının Revize Edilmesi Kapsamında Etik Kurallarda Yapılan Değişiklikler

KISIM 3 – BAĞIMSIZ DENETÇİLER

BÖLÜM 300

KAVRAMSAL ÇERÇEVENİN UYGULANMASI

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

Genel

...

Tehditlerin Ele Alınması

...

Önlemlere İlişkin Örnekler

300.8 U2 Önlemler, durum ve gerçeklere bağlı olarak değişir. Belirli durumlarda tehditleri ele almaya yönelik önlemlerden olabilecek adımlara ilişkin örnekler aşağıdakileri içerir:

- ...
- Bir güvence müşterisine güvence dışı hizmetlerin sunulması için ayrı raporlama kanallarına sahip farklı yöneticilerin ve iş ekiplerinin kullanılması; kendi kendini denetleme, taraf tutma veya yakınlık tehditlerini ele alabilir.
- ...

BÖLÜM 310

ÇIKAR ÇATIŞMALARI

...

Çıkar Çatışması Belirleme

...

Çıkar Çatışmalarının Oluşturduğu Tehditler

...

310.8 U3 Çıkar çatışmasının oluşturduğu tehditlerin ele alınmasına yönelik önlemlerden olabilecek adımlara ilişkin örnekler aşağıdakileri içerir:

- Sır saklama yükümlülüğünün sürdürülmesine -gizli bilgilerin açıklanmamasına- ilişkin açık politika ve prosedürleri bulunan ayrı iş ekiplerinin bulunması.
- ...

Sır Saklama

...

Onay Almak Üzere Açıklama Yapılmasının Sır Saklama İlkesini İhlal Edebilmesi Durumu

A310.12 Açık -zımni olmayan- bir onay almak amacıyla özel açıklamaların yapılması, sır saklama ilkesinin ihlaline sebebiyet verebilecek ve bu nedenle söz konusu onay alınamayacaktır. Bu durumda denetçi, yalnızca aşağıda yer alan şartların gerçekleşmesi durumunda işi kabul eder veya işe devam eder:

- (a) Denetim şirketinin, aynı konuya ilişkin olarak karşı karşıya gelen iki müşteriden birini savunucu rol üstlenmemesi,
- (b) İki farklı müşteriye hizmet sunan iş ekipleri arasında gizli bilgilerin açıklanmasını engelleyecek özel önlemlerin mevcut olması ve

...

Belgelendirme

A310.13 A310.12 paragrafında belirtilen durumlarda, denetçi aşağıdakileri belgelendirir:

- (a) Denetçinin üstleneceği görev dâhil, şartların niteliği,
- (b) İki müşteriye hizmet sunan iş ekipleri arasında bilgi açıklanmasını engellemek için alınan özel tedbirler ve

...

BÖLÜM 320

DENETÇİNİN GÖREVLENDİRİLMESİ

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

Müşterinin ve İşin Kabulü

Genel

...

320.3 U3 ~~İş ekibi~~ Ekip, hizmetleri yürütmek için gerekli yetkinliğe sahip değilse veya bu yetkinliği elde edemiyorsa, mesleki yeterlik ve özen ilkesine uyumu engelleyen bir kişisel çıkar tehdidi oluşur.

...

BAĞIMSIZLIK STANDARTLARI (KISIM 4A VE 4B)

KISIM 4A – BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK

BÖLÜM 400

BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK İÇİN KAVRAMSAL ÇERÇEVENİN UYGULANMASI

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

Bağımsızlığın Zorunlu Olduğu Dönem

...

400.30 U1 Denetim dönemi, ~~denetim iş~~ ekibinin denetime başlamasıyla başlar ve denetim raporunun yayımlanmasıyla sona erer. Denetim yinelenen bir niteliğe sahipse, denetim işinin süresi, taraflardan herhangi birinin mesleki ilişkisinin sona erdiğini bildirmesi veya nihai denetim raporunun yayımlanmasından hangisi sonra ise o tarihte sona erer.

...

400.31 U1 Denetim müşterisine, finansal tabloların kapsadığı dönem süresince veya sonrasında; ancak ~~denetim iş~~ ekibinin denetime başlamasından önce güvence dışı bir hizmet sunulmuş olması ve denetim işi boyunca söz konusu hizmet sunumuna izin verilmemesi durumunda, bağımsızlığa yönelik tehditler oluşur.

...

BÖLÜM 510

FİNANSAL ÇIKARLAR

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

Denetim Şirketi, Denetim Ağına Dâhil Şirket, Denetim Ekibi Üyeleri ve Diğerlerinin Sahip Olduğu Finansal Çıkarlar

...

510.4 U1 Sorumlu denetçinin bir denetim işini yürüttüğü ofis, bu denetçinin görevlendirildiği ofis olmak zorunda değildir. Sorumlu denetçinin, ~~denetim iş~~ ekibinin diğer üyelerinden farklı bir ofiste bulunması durumunda, bu denetçinin hangi ofiste söz konusu işle ilgili faaliyetler yürüttüğünü belirlemek için mesleki muhakemenin kullanılması gereklidir.

...

ALT BÖLÜM 605 – İÇ DENETİM HİZMETLERİ

Giriş

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

605.4 U2 Bir denetim şirketinin, denetim hizmeti için iç denetim fonksiyonunun çalışmalarından faydalanması durumunda, BDS'ler uyarınca söz konusu çalışmaların yeterliliğini değerlendirmek üzere prosedürler uygulanır. Benzer şekilde, bir denetim şirketinin veya denetim ağına dâhil şirketin, denetim müşterisine iç denetim hizmeti sunmayı kabul etmesi durumunda, bu hizmetin sonuçları yapılacak olan dış denetimde kullanılabilir. ~~Denetim İş~~ ekibinin;

- (a) İç denetim hizmeti sonuçlarını uygun şekilde değerlendirmeden veya
- (b) İç denetim işinin denetim şirketinin çalışanı olmayan biri tarafından yürütülmesi durumunda uygulanacak olanla aynı düzeyde mesleki şüphecilik uygulamadan,

söz konusu sonuçları kullanma ihtimali nedeniyle bu durum kendi kendini denetleme tehdidi oluşturabilir.

605.4 U3 Denetim müşterisine iç denetim hizmeti sunulması sonucu oluşan kendi kendini denetleme tehdidinin belirlenmesi ve bu tür bir tehdit düzeyinin değerlendirilmesiyle ilgili etkenler aşağıdakileri içerir:

- İlgili finansal tablo tutarlarının önemliliği.
- Söz konusu finansal tablo tutarlarına ilişkin yönetim beyanlarının yanlışlık riski.
- ~~Denetim İş~~ ekibinin, iç denetim hizmetinin çalışmasına olan güven derecesi.

KAYİK olan bir denetim müşterisi için kendi kendini denetleme tehdidi belirlendiğinde A605.6 paragrafı uygulanır.

...

KISIM 4B – BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM DIŞINDA KALAN GÜVENCE DENETİMLERİNDE BAĞIMSIZLIK

BÖLÜM 900

BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM DIŞINDA KALAN GÜVENCE DENETİMLERİNDE BAĞIMSIZLIK İÇİN KAVRAMSAL ÇERÇEVENİN UYGULANMASI

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

Bağımsızlığın Zorunlu Olduğu Dönem

A900.30 Bu Kısım uyarınca bağımsızlık, aşağıdaki her iki dönem boyunca sürdürülür:

- (a) Denetim dönemi ve
- (b) Denetim konusunu oluşturan bilgilerin kapsadığı dönem.

900.30 U1 Güvence denetimi dönemi, ~~güvence iş~~ ekibinin söz konusu işe yönelik güvence hizmetlerini yürütmeye başlamasıyla başlar ve güvence raporunun yayımlanmasıyla sona erer. Güvence denetimi yinelenen bir niteliğe sahipse güvence işinin süresi, taraflardan herhangi birinin mesleki ilişkisinin sona erdiğini bildirmesi veya nihai güvence raporunun yayımlanmasından hangisi sonra ise o tarihte sona erer.

...

A900.32 Güvence müşterisine, denetim konusunu oluşturan bilginin kapsadığı dönem süresince veya sonrasında; ancak ~~güvence iş~~ ekibinin güvence hizmetini yürütmeye başlamasından önce güvence dışı bir hizmet sunulmuş olması ve güvence işi boyunca söz konusu hizmet sunumuna izin verilmemesi durumunda, bağımsızlığa yönelik tehditler oluşur. Bu tür durumlarda denetim şirketi, söz konusu hizmetin bağımsızlığa yönelik oluşturacağı her tür tehdidi değerlendirir ve ele alır. Tehdidin kabul edilebilir bir düzeyde olmaması durumunda denetim şirketi, güvence denetimini ancak tehdidin kabul edilebilir bir düzeye indirilmesi durumunda kabul eder.

...

Bölüm 5 – Kalite Yönetimi Kapsamında Etik Kurallarda Yapılan Değişiklikler

BÖLÜM 120

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

...

Bağımsız Denetim, Sınırlı Bağımsız Denetim, Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetlerde Dikkate Alınacak Hususlar

Denetim Şirketi Kültürü

120.14 U1 **KKYS 1**, bir denetim şirketinin, finansal tabloların bağımsız denetimi veya sınırlı bağımsız denetimi, diğer güvence denetimleri veya ilgili hizmetler için bir kalite yönetim sistemi tasarlama, uygulama ve işletme sorumlulukları bağlamında, şirket kültürüyle ilgili ana hükümleri ve uygulama hükümlerini düzenler.

...

BAĞIMSIZLIK STANDARTLARI (KISIM 4A VE 4B)

KISIM 4A – BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİMDE BAĞIMSIZLIK

BÖLÜM 540

ÇALIŞANLARIN DENETİM MÜŞTERİSİYLE UZUN SÜRELİ İLİŞKİSİ

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

Tüm Denetim Müşterileri

...

A540.4 Oluşan tehdit düzeyinin yalnızca söz konusu kişinin rotasyona tabi tutularak denetim ekibinden çıkarılmasıyla ele alınabileceğine karar vermesi durumunda denetim şirketi, bu kişinin;

- (a) Denetim işi için iş ekibinin bir üyesi olmadığı,
- (b) ~~Denetimin kalitesine yönelik gözden geçirme gerçekleştirmediği İş~~ açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştirmediği veya
- (c) Denetim işinin çıktısı üzerinde doğrudan etkisinin bulunmadığı,

uygun bir süre belirler. Söz konusu süre, yakınlık ve kişisel çıkar tehditlerinin ele alınabilmesine izin verecek yeterlikte olmalıdır. KAYİK'lerin söz konusu olduğu durumlarda, A540.5–A540.20 paragrafları da uygulanır.

...

Ara Verme Süresi Boyunca Faaliyetlerdeki Kısıtlamalar

A540.20 İlgili ara verme süresi boyunca kişi;

- (a) İş ekibi üyesi olamaz veya ~~denetimin kalitesine yönelik gözden geçirme~~ denetim işi açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiremez,
- (b) ...

...

BÖLÜM 800

ÖZEL AMAÇLI FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN KULLANIM VE DAĞITIM KONUSUNDA SINIRLAMA İÇEREN RAPORLAR (BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM)

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

Genel

...

Finansal Çıkarlar, Kredi ve Garantiler, Yakın İş İlişkileri ile Ailevi ve Kişisel İlişkiler

A800.10 Denetim şirketi özellikli denetim işi yürüttüğünde:

- (a) ...
- (b) Denetim şirketi; 510, 511, 520, 521, 522, 524 ve 525 inci Bölümlerde açıklandığı üzere, denetim müşterisi ile aşağıda verilen denetim ekibi üyeleri arasındaki çıkar ve ilişkilerden dolayı oluşan bağımsızlığa yönelik tehditleri belirler, değerlendirir ve ele alır:
 - (i) Teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ilgili danışmanlık sunan kişiler ve
 - (ii) Denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmeyi yapanlar dâhil, denetimin kalite kontrolünü sağlayan kişiler İş açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiren kişiler ve
- (c) ...

...

KISIM 4B – BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM DIŞINDA KALAN GÜVENCE DENETİMLERİNDE BAĞIMSIZLIK

BÖLÜM 940

ÇALIŞANLARIN GÜVENCE MÜŞTERİSİYLE UZUN SÜRELİ İLİŞKİSİ

...

Ana Hükümler ve Uygulama Hükümleri

Genel

...

A940.4 Oluşan tehdit düzeyinin yalnızca söz konusu kişinin rotasyona tabi tutularak güvence ekibinden çıkarılmasıyla ele alınabileceğine karar vermesi durumunda denetim şirketi, bu kişinin;

- (a) Güvence işi için iş ekibinin bir üyesi olmadığı,
- (b) Güvence işinin kalitesine yönelik gözden geçirme gerçekleştirmediği İş açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştirmediği veya
- (c) Güvence işinin çıktısı üzerinde doğrudan etkisinin bulunmadığı

uygun bir süre belirler. Söz konusu süre, yakınlık ve kişisel çıkar tehditlerinin ele alınabilmesine izin verecek yeterlikte olmalıdır.

BÖLÜM 990

KULLANIM VE DAĞITIM KONUSUNDA SINIRLAMA İÇEREN RAPORLAR (BAĞIMSIZ DENETİM VE SINIRLI BAĞIMSIZ DENETİM DIŞINDA KALAN GÜVENCE DENETİMLERİ)

...

Finansal Çıkarlar, Kredi ve Garantiler, Yakın İş İlişkileri ile Ailevi ve Kişisel İlişkiler

A990.7 Denetim şirketi özellikli güvence işi yürüttüğünde:

- (a) ...
- (b) Denetim şirketi; 910, 911, 920, 921, 922 ve 924 üncü Bölümlerde açıklandığı üzere, güvence müşterisi ile aşağıda verilen güvence ekibi üyeleri arasındaki çıkar ve ilişkilerden dolayı oluşan bağımsızlığa yönelik tehditleri belirler, değerlendirir ve ele alır:
 - (i) Teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ilgili danışmanlık sunan kişiler ve
 - (ii) ~~Denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmeyi yapanlar dâhil, denetimin kalite kontrolünü sağlayan kişiler İş açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiren kişiler ve~~
- (c) ...

...

Bölüm 6 – Terimler Sözlüğünde Yapılan Değişiklikler

TERİMLER SÖZLÜĞÜ VE KISALTMALAR LİSTESİ

Güvence ekibi	<p>(a) Güvence denetimi için oluşturulan iş ekibinin tüm üyeleri,</p> <p>(b) Aşağıdakiler dâhil olmak üzere, denetim şirketi bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen ve güvence denetiminin sonucunu doğrudan etkileyebilecek diğer tüm kişiler:</p> <p>(i) Güvence denetiminin yürütülmesiyle bağlantılı olarak, güvence denetiminden sorumlu denetçinin kazancına ilişkin öneride bulunanlar veya güvence denetiminden sorumlu denetçinin doğrudan yönetim ve/veya gözetiminde çalıştığı üst kademelerdeki kişiler,</p> <p>(ii) Güvence denetimi için, teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ve ilgili danışmanlık sunanlar ve</p> <p>(iii) Güvence denetimi için, denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmeyi yapanlar dâhil, denetimin kalite kontrolünü sağlayan İş açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiren kişilerdir.</p>
Denetim müşterisi	<p>Denetim şirketinin, denetim işini yürüttüğü işletmedir. Müşterinin borsada işlem gören bir işletme olması durumunda, denetim müşterisi tanımı her zaman söz konusu müşterinin ilişkili işletmelerini de içerir. Müşterinin borsada işlem gören bir işletme olmaması durumunda, denetim müşterisi tanımı söz konusu müşterinin, doğrudan veya dolaylı kontrolünün olduğu ilişkili işletmelerini içerir. (Bkz.: A400.20 paragrafı)</p> <p><i>Kısım 4A'da "denetim müşterisi" terimi "sınırlı denetim müşterisi" için de aynı şekilde uygulanır.</i></p> <p><u><i>Topluluk denetimi olması durumunda, topluluk denetim müşterisi tanımına bakınız.</i></u></p>
Denetim ekibi	<p>(a) Denetim işi için oluşturulan iş ekibinin tüm üyeleri,</p> <p>(b) Aşağıdakiler dâhil olmak üzere, denetim şirketi bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen ve denetim işinin sonucunu doğrudan etkileyebilecek diğer tüm kişiler:</p> <p>(i) Denetim işinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak, sorumlu denetçinin kazancına ilişkin öneride bulunanlar veya sorumlu denetçinin doğrudan</p>

yönetim ve/veya gözetiminde çalıştığı üst kademelerdeki kişiler (sırasıyla denetim şirketindeki ilgili sorumlu denetçinin üzerindeki tüm üst kademelerdekiler dâhil),

- (ii) Denetim işi için, teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ilgili danışmanlık sunanlar ve
 - (iii) ~~Denetim işi için, denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmeyi yapanlar da dâhil denetimin kalite kontrolünü sağlayan~~ Denetim işi açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiren kişiler,
- (c) Denetim ağına dâhil bir şirket bünyesinde yer alan ve denetim işinin sonucunu doğrudan etkileyebilen diğer tüm kişilerdir.

Kısım 4A'da "denetim ekibi" terimi "sınırlı denetim ekibi" için de aynı şekilde uygulanır. Topluluk denetimi olması durumunda, topluluk denetim ekibi tanımına bakınız.

Topluluğa bağlı birim (Birim)

Bir topluluk denetiminde denetim prosedürlerinin planlanması ve uygulanması amacıyla topluluk denetçisi tarafından belirlenen bir işletme, işletme birimi, fonksiyon, ticari faaliyet ya da bunların bir bileşimidir.

Birim denetim müşterisi

Topluluk denetim şirketi veya birim denetim şirketinin, topluluk denetiminin amaçları açısından denetim çalışması yaptığı bir birimdir. Birimin;

- (a) Bir tüzel kişilik olması durumunda birim denetim müşterisi, söz konusu işletme ve bu işletmenin doğrudan veya dolaylı kontrolünün olduğu ilişkili işletmelerdir ya da
- (b) Bir işletme birimi, fonksiyon, ticari faaliyet ya da (bunların bir bileşimi) olması durumunda birim denetim müşterisi, işletme biriminin ait olduğu ya da fonksiyon veya ticari faaliyetin gerçekleştirildiği tüzel kişilik ya da işletmelerdir.

Birim denetim şirketi

Topluluk denetiminin amaçları açısından bir birimle ilgili denetim çalışması yapan denetim şirketidir.

İş ekibi

~~Güvence denetimini~~ İş yürüten sorumlu denetçi, bağımsız denetçiler ve diğer çalışanlar personel ile denetim şirketi veya denetim ağına dâhil şirket tarafından görevlendirilen, işle ilgili güvence prosedürlerini uygulayan diğer kişilerdir. Dış uzmanlar ve işe doğrudan yardım sağlayan iç denetçiler bu ekibe dâhil değildir. Denetim şirketi veya denetim ağına dâhil

~~şirket tarafından şirket dışından görevlendirilen uzmanlar (dış uzman) bu ekibe dâhil değildir.~~

~~Bununla birlikte, denetçi BDS 610'da yer alan yükümlülüklere uygunluk sağlarken, müşterinin iç denetim fonksiyonunda yer alan ve denetime doğrudan yardım sağlayan kişiler bu ekibe dâhil değildir.~~

Kısım 4A'da "iş ekibi" terimi, sırasıyla bağımsız denetim veya sınırlı bağımsız denetimle ilgili denetim prosedürleri veya sınırlı denetim prosedürlerini uygulayan kişileri ifade eder. Bu terim, 400.9 paragrafında daha detaylı olarak açıklanmaktadır.

BDS 220 (Revize), finansal tabloların bağımsız denetimi bağlamında "iş ekibi" tanımına ilişkin ilave rehberlik sağlar.

BDS 620; denetçinin faydalandığı uzmanı, yeterli ve uygun denetim kanıtının elde edilmesinde denetçiye yardımcı olmak üzere ilgili alandaki çalışması denetçi tarafından kullanılan, muhasebe veya denetim dışındaki bir alanda uzmanlığa sahip kişi veya kuruluş olarak tanımlar. BDS 620, bu tür uzmanların çalışmasına ilişkin denetçinin sorumluluklarını düzenler.

BDS 610; denetime doğrudan yardım sağlaması için iç denetçilerin kullanılması dâhil olmak üzere, iç denetçilerin çalışmasını kullanması durumunda denetçinin sorumluluklarını düzenler.

Kısım 4B'de "iş ekibi" terimi, güvence denetimiyle ilgili güvence prosedürlerini uygulayan kişileri ifade eder.

Topluluk

Topluluk finansal tablolarının hazırlandığı bir raporlayan işletmedir.

Topluluk denetimi

Topluluk finansal tablolarının denetimidir.

Topluluk denetim müşterisi

Topluluk denetim şirketinin, topluluk finansal tabloları üzerinde denetim işini yürüttüğü işletmedir. İşletmenin borsada işlem gören bir işletme olması durumunda, topluluk denetim müşterisi tanımı her zaman söz konusu işletmenin ilişkili işletmelerini ve denetim çalışmasının yapıldığı diğer birimleri içerir. İşletmenin borsada işlem gören bir işletme olmaması durumunda, topluluk denetim müşterisi tanımı söz konusu işletmenin, doğrudan veya dolaylı kontrolünün olduğu ilişkili işletmeleri ve denetim çalışmasının yapıldığı diğer birimleri içerir.

A400.20 paragrafına bakınız.

Topluluk denetim şirketi

Topluluk finansal tabloları hakkında görüş bildiren denetim şirketidir.

Topluluk denetim ekibi

(a) Topluluk denetiminin amaçları açısından birimlerle ilgili denetim prosedürlerini uygulayan birim denetim

şirketi bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen kişiler dâhil olmak üzere, topluluk denetimi için oluşturulan iş ekibinin tüm üyeleri,

- (b) Aşağıdakiler dâhil olmak üzere, topluluk denetim şirketi bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen ve topluluk denetiminin sonucunu doğrudan etkileyebilecek diğer tüm kişiler:
- (i) Topluluk denetiminin yürütülmesiyle bağlantılı olarak, topluluk sorumlu denetçisinin kazancına ilişkin öneride bulunanlar veya topluluk sorumlu denetçisinin doğrudan yönetim ve/veya gözetiminde çalıştığı üst kademelerdeki kişiler (sırasıyla denetim şirketindeki ilgili topluluk sorumlu denetçisinin üzerindeki tüm üst kademelerdekiler dâhil),
- (ii) Topluluk denetimi için, teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ilgili danışmanlık sunanlar ve
- (iii) Topluluk denetimi açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiren kişiler,
- (c) Topluluk denetim şirketinin denetim ağına dâhil bir şirket bünyesinde yer alan ve topluluk denetiminin sonucunu doğrudan etkileyebilen diğer kişiler ve
- (ç) Topluluk denetim şirketinin denetim ağı dışındaki birim denetim şirketi bünyesinde yer alan ve topluluk denetiminin sonucunu doğrudan etkileyebilen diğer kişilerdir.

Topluluk sorumlu denetçisi

Topluluk denetiminden sorumlu olan sorumlu denetçidir.

Topluluk finansal tabloları

Birden fazla işletme veya işletme biriminin finansal bilgilerinin konsolide edilmesiyle oluşturulan finansal tablolardır.

Kilit denetçi

Sorumlu denetçi, denetimin kalitesinin gözden geçirilmesinden sorumlu olan kişi ve -varsa- denetim şirketinin görüş bildireceği finansal tabloların denetimiyle ilgili önemli hususlarda kilit kararlar alan veya muhakemelerde bulunan iş ekibindeki diğer ortaklar ve kilit yöneticilerdir. Örneğin, şartlara ve kişilerin denetimdeki rollerine bağlı olarak, “diğer ortaklar ve kilit yöneticiler” ifadesi önemli bağlı ortaklıklardan veya bölümlerden gibi bir topluluk denetimindeki belirli birimlere ilişkin sorumlu denetçileri sorumlu olan ortakları ve kilit yöneticileri içerebilir.

Sınırlı denetim ekibi

- (a) Sınırlı denetim işi için oluşturulan iş ekibinin tüm üyeleri ve
- (ab) Aşağıdakiler dâhil olmak üzere, denetim şirketi bünyesindeki veya şirket tarafından görevlendirilen ve sınırlı denetim işinin sonucunu doğrudan etkileyebilecek diğer tüm kişiler:
- (i) Sınırlı denetim işinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak, sorumlu denetçinin kazancına ilişkin öneride bulunanlar veya sorumlu denetçinin doğrudan yönetim ve/veya gözetiminde çalıştığı üst kademelerdeki kişiler (sırasıyla denetim şirketindeki ilgili sorumlu denetçinin üzerindeki tüm üst kademelerdekiler dâhil),
- (ii) Sınırlı denetim işi için, teknik veya sektöre özgü konularla, işlemlerle veya olaylarla ilgili danışmanlık sunanlar ve
- (iii) ~~Sınırlı denetim işi için, denetimin kalitesine yönelik gözden geçirmeyi yapanlar dâhil, denetimin kalite kontrolünü sağlayan Sınırlı denetim işi açısından kaliteyi gözden geçirme ya da denetimin kalitesini gözden geçirmenin amacıyla tutarlı bir gözden geçirme gerçekleştiren kişiler,~~
- (bc) Denetim ağına dâhil şirket bünyesinde yer alan ve sınırlı denetim işinin sonucunu doğrudan etkileyebilen diğer ~~tüm~~ kişilerdir.

YÜRÜRLÜK TARİHİ

İş Ekibi ve Topluluk Denetimleri Tanımı Projesi Kapsamında Etik Kurallarda Yapılan Değişiklikler, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Bölüm 7 – Borsada İşlem Gören İşletme ve Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluş Tanımları Projesi Kapsamında Etik Kurallarda Yapılan Değişiklikler

TERİMLER SÖZLÜĞÜ VE KISALTMALAR LİSTESİ

Denetim müşterisi

Denetim şirketinin, denetim işini yürüttüğü işletmedir. Müşterinin halka açık bir işletme olması durumunda, A400.22 ve A400.23 paragrafları uyarınca denetim müşterisi tanımı her zaman söz konusu müşterinin ilişkili işletmelerini de içerir. Müşterinin halka açık bir işletme olmaması durumunda, denetim müşterisi tanımı söz konusu müşterinin, doğrudan veya dolaylı kontrolünün olduğu ilişkili işletmelerini içerir. (Bkz.: A400.27 paragrafı)

Kısım 4A'da "denetim müşterisi" terimi "sınırlı denetim müşterisi" için de aynı şekilde uygulanır.

Topluluk denetimi olması durumunda, topluluk denetim müşterisi tanımına bakınız.

Topluluk denetim müşterisi

Topluluk denetim şirketinin, topluluk finansal tabloları üzerinde denetim işini yürüttüğü işletmedir. İşletmenin halka açık bir işletme olması durumunda, topluluk denetim müşterisi tanımı her zaman söz konusu işletmenin ilişkili işletmelerini ve denetim çalışmasının yapıldığı diğer birimleri içerir. İşletmenin halka açık bir işletme olmaması durumunda, topluluk denetim müşterisi tanımı söz konusu işletmenin, doğrudan veya dolaylı kontrolünün olduğu ilişkili işletmeleri ve denetim çalışmasının yapıldığı diğer birimleri içerir.

A400.27 paragrafına bakınız.

YÜRÜRLÜK TARİHİ

Bölüm 7 – Borsada İşlem Gören İşletme ve Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluş Tanımları Projesi Kapsamında Etik Kurallarda Yapılan Değişiklikler, 31/12/2024 tarihinden sonra başlayan hesap dönemlerine ait finansal tabloların ve topluluk finansal tablolarının denetiminde uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.